

REMISSVAR

2026-09-01

Dnr: BO 2026-0189

Arbetsmarknadsdepartementet

a.remissvar@regeringskansliet.se

Remiss av betänkandet Tolkavgift och förbud mot barntolkning (SOU 2026:23)

(dnr A2026/00510)

Inledning och avgränsning

Barnombudsmannen yttrar sig med utgångspunkt i uppdraget att företräda barns och ungas rättigheter utifrån FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen).

Barnombudsmannen tar emot ett stort antal remisser och har inte möjlighet att lämna synpunkter på allt. För aktuell remiss avgränsas yttrandet till vissa frågor som särskilt rör barn.

Barnombudsmannen välkomnar att utredningen lyfter fram barns rättigheter och redogör för ett antal relevanta artiklar i barnkonventionen samt hur dessa kan vara av betydelse i förhållande till vissa av de frågor som behandlas i betänkandet. Att överväganden och förslag innehåller tydliga kopplingar till barnkonventionen och dess artiklar är en viktig del av genomförandet av barnkonventionen.¹ FN:s kommitté för barnets rättigheter (Barnrättskommittén) har också, genom sina senaste rekommendationer till Sverige, bland annat uppmanat staten att säkerställa att barnkonsekvensanalyser är en integrerad del av utredningar som föregår ny lagstiftning och att principen om barnets bästa konsekvent tillämpas i lagstiftningsrelaterade förfaranden.²

Barnrättskommittén har vidare uppmanat Sverige att tillhandahålla barnvänliga sätt att låta barn delta i arbetet med ny lagstiftning som har betydelse för möjligheterna att uppfylla åtagandet om barns rättigheter. Att barns rätt till delaktighet iaktas i processer och beslut som rör dem är en förutsättning för att kunna bedöma vad som är bäst för barnet.³ I förhållande till frågan om barntolkning lyfter utredningen fram undersökningar som innehåller uppgifter om barns erfarenheter av att tolka, vilket är positivt. När det gäller de delar som rör införandet av en tolkavgift synes utredningen inte ha inhämtat åsikter från barn. Barnombudsmannen vill framhålla att barns erfarenheter och åsikter är ett viktigt underlag när en utredning ska ta ställning i frågor som på olika sätt kan ha betydelse för barn.

¹ Prop. 2017/18:186 s. 92-95

² CRC/C/SWE/CO/6-7 p. 6(b) och 18(a)

³ Jfr artiklarna 3 och 12 i barnkonventionen

Tolkavgift

Barnombudsmannen yttrar sig inte över frågan om tolkavgift bör tas ut och i så fall när. Barnombudsmannen anser dock att analysen av förslagets konsekvenser för barn i de delar som avser ärenden som kan röra barn indirekt hade behövt vara bredare och djupare.

För det fall en ny reglering om tolkavgift införs tillstyrker Barnombudsmannen förslaget att avgift inte ska tas ut när ärendet direkt rör barn. Barnombudsmannen vill understryka vikten av att ett sådant undantag inte ges en alltför snäv tolkning eftersom även ärenden som indirekt rör barn kan få avsevärd betydelse för barnen. Detta gäller särskilt eftersom det inte föreslås någon ventil som möjliggör undantag när avgiften framstår som oskälig eller något högkostnadsskydd.

Förbud mot att använda barn som tolk

Barnombudsmannen tillstyrker förslaget om en ny lag med ett förbud mot att använda barn som tolk. Även om många myndigheter har riktlinjer för att hindra att barn används som tolk är det inte ovanligt att det ändå förekommer, trots att det inte kan anses vara till barnet bästa.

Så här svarar en kille på frågan om han någon gång har fått tolka till sina föräldrar:

”Ja, hundra gånger. [...] Alltså skolan, socialtjänsten. Alltså vi säger om de behöver hjälp med några papper, träffa arbetsförmedlingen, sjukhuset, gå dit och hjälpa dem.”⁴

Barnombudsmannen tillstyrker även de föreslagna undantagen för att få använda barn som tolk i situationer när det är fråga om nöd eller när tolkningen rör uppgifter av enbart administrativ karaktär. Undantagen bör ha ett restriktivt tillämpningsområde.

Beslut har fattats av barnombudsmannen Juno Blom. Föredragande i ärendet har varit juristen Magdalena Wikstrand Danelius. I den slutliga handläggningen av ärendet har även chefsjuristen Tove Björnheden deltagit.

Juno Blom
Barnombudsman

Kopia till
a.iu@regeringskansliet.se

⁴ Barnsamtal genomfört av Barnombudsmannen 2024.